

LECȚIA #12: Recunoașterea limbajului știrilor

Articol adaptat după [Recognising news report language](#), material educațional **NewsWise**.

NewsWise este un program educațional dezvoltat de The Guardian Foundation, o organizație non-profit dedicată jurnalismului de calitate. Programul oferă resurse gratuite pentru învățământul primar și îi ajută pe elevi să dezvolte gândirea critică și să înțeleagă lumea știrilor. Acest material este un plan de lecție din pachetul NewsWise, destinat elevilor cu vârste între **9 și 11 ani**.

[Imagine copertă](#)

Acest material aparține Asociației Mediawise Society și este licențiat sub

Cu susținerea Fundației Orange, prin programul Digitaliada

Jurnaliștii trebuie să folosească un limbaj formal și concis pentru a prezenta informații bazate pe fapte în mod clar.

Obiectiv de învățare

- Să identifice și să folosească limbajul specific știrilor.

Rezultatele învățării

- Să identifice și să scrie o introducere eficientă folosind cele 5 întrebări.
- Să identifice trăsăturile lingvistice ale unei știri, explicând scopul fiecăreia.
- Să folosească un limbaj formal și concis pentru a transmite informații.

Conexiuni cu programa școlară

- **Scriere – gramatică și vocabular:** recunoașterea și selectarea vocabularului adecvat pentru știri; învățarea structurilor gramaticale.

Cunoștințe și competențe de bază

Trăsăturile lingvistice ale știrilor includ:

- Limbaj formal și concis, cu propoziții scurte, în locul unui stil narativ și descriptiv;
- Folosirea persoanei a treia și, de regulă, a timpului trecut, deși paragraful final poate trece la viitor;
- Vorbire directă folosind verbe de raportare, precum „a declarat”, „a spus”, „a afirmat”, mai degrabă decât verbe expresive, specifice textelor literare, cum ar fi „a șoptit” sau „a strigat”;
- Vorbire indirectă pentru a parafraza ce a spus cineva. De exemplu: „Nicolae Stanciu a spus că era entuziasmat de noul lot al echipei naționale”;
- Propoziții relative pentru a identifica sau prezenta sursele. De exemplu: „Nicolae Stanciu, căpitanul echipei naționale a României, a spus: «Cred că acesta este un lot de care putem fi mândri.»”

Evaluare inițială

Notă pentru profesori: elevii ar trebui să aibă până în acest moment o știre scrisă de ei, în urma Lecțiilor 10 și 11.

Introduceri cu cele 5 întrebări: elevii decid care paragraf cu cele 5 întrebări îl consideră cel mai eficient. Discutați ideile elevilor în clasă, luând în considerare care este cea mai interesantă sau importantă informație.

- Care paragraf începe cu cea mai interesantă sau importantă informație?
- Care este cel mai puțin eficient paragraf care răspunde la cele 5 întrebări și de ce?

Și/sau: elevii folosesc cele 5 întrebări din propriile știri pentru a scrie un paragraf de introducere, asigurându-se că încep cu cea mai interesantă și importantă informație.

Activitate de învățare

Identifică știrea: elevii citesc diferite variante ale aceluiași eveniment pentru a identifica care este scrisă în stilul unei știri.

- Care este știrea? Cum îți dai seama?
- Cum este știrea diferită față de celelalte?
- Ce cuvinte sau expresii sunt specifice limbajului jurnalistic?

Folosește ideile elevilor pentru a adăuga trăsături lingvistice la **Trusa de instrumente pentru redactarea știrilor**¹ a clasei. Poți identifica toate trăsăturile lingvistice din știre?

Provocare:

- Care este scopul fiecărei trăsături lingvistice?
- Cum ajută trăsăturile lingvistice la transmiterea informațiilor către cititor?

Elevii citesc **Știrea informală** care conține prea mult limbaj descriptiv și informal. Mai întâi identifică exemple de descrieri inutile și limbaj inadecvat, apoi rescriu propozițiile folosind limbajul formal și concis al articolelor de știri. Pentru sprijin, elevii pot consulta **Trusa de instrumente pentru redactarea știrilor**.

Concluzii

Elevii selectează un punct cheie din secțiunea de mijloc a știrii lor scrise folosind structura piramidei inversate (completat în lecția anterioară) și

redactează un paragraf. Elevii fac schimb de paragrafe cu un coleg, îl citesc cu voce tare și oferă feedback cu privire la utilizarea limbajului formal și concis.

Provocare: elevii decid dacă paragraful adaugă informații contrastante, suplimentare sau cronologice. Elevii scriu apoi propoziția folosind un conector adecvat sau o conjuncție subordonatoare.

Întrebări pentru evaluare

- *Ce tip de limbaj folosește o știre? De ce?*
- *Care este diferența dintre limbajul unei știri și cel al unei povești fictive?*
- *Ce face un paragraf eficient atunci când sunt utilizate cele 5 întrebări?*

Oportunități de extindere

- Elevii exersează abilitatea de parafrizare transformând citatele în vorbire indirectă (consultă resursa [Vorbire indirectă și directă](#)).
- Elevii își folosesc colecția de citate din interviuri pentru a exersa scrierea de propoziții cu vorbire directă și indirectă pentru știrile lor. Cere elevilor să schimbe propozițiile cu un partener și să le citească cu voce tare înainte de a oferi feedback.
- După studierea convențiilor propozițiilor relative în clasă, elevii adaugă propoziții relative în vorbire directă și indirectă (consultă resursa [Propoziții relative](#)).

Resurse

Introduceri cu cele 5 întrebări

Care paragraf cu cele 5 întrebări este cel mai interesant și concis?

Varianta A: Pompierii au sosit dis-de-dimineață pentru a stinge un incendiu la o fabrică de materiale plastice. Au încercat să stingă focul timp de câteva ore, însă incendiul a continuat și a apărut o „tornadă de foc”.

Varianta B: Marți, 7 august, pompierii care interveneau la un incendiu la o fabrică de materiale plastice din județul Prahova au observat o „tornadă de foc”.

Varianta C: O „tornadă de foc” a fost observată de pompieri în județul Prahova, în timp ce aceștia interveneau la un incendiu izbucnit la o fabrică de materiale plastice.

Folosește toate cele 5 întrebări într-o singură propoziție scurtă și clară, și începe cu cel mai interesant element (ce s-a întâmplat)!

- **ce** → O „tornadă de foc” a fost observată
- **cine** → de pompieri
- **unde** → în județul Prahova
- **când** → astăzi, în timpul intervenției la un incendiu
- **de ce** → *știm?*

Identifică știrea

Articolul 1

După o plimbare plăcută de dimineață, cei trei urși s-au întors acasă la căsuța lor liniștită, nerăbdători să mănânce terciul delicios făcut în casă. Dar când Doamna Urs a deschis ușa de la intrare, a fost întâmpinată de o priveliște tulburătoare. A înțepenit imediat pe loc. „Doamne!” a strigat ea. „Ce s-a întâmplat aici? Unde a dispărut micul nostru dejun? Ce s-a ales de scaunele noastre?”

Cuprins de panică, Domnul Urs și Ursulețul au năvălit pe ușă și au alergat direct spre masa de la bucătărie. „Unde mi-e terciul?” a strigat Ursulețul. „Mi-e atât de foame!” „Șșșt,” a șoptit Domnul Urs, „cred că e cineva în casă!”

Articolul 2

Goldilocks Golding, o fată de 11 ani, a fost reținută ieri în Pădurea Fermecată pentru intrare prin efracție și distrugere de proprietate privată.

La ora 11:00 dimineața, cei trei urși au ajuns la căsuța lor din Pădurea Fermecată și au descoperit urme ale unui intrus. Doamna Urs a declarat: „Am simțit că ceva nu e în regulă imediat ce am intrat în casă. Micul dejun dispăruse, iar scaunele noastre erau rupte.” Au anunțat imediat Poliția din Pădurea Fermecată, care a găsit-o pe Goldilocks Golding, în vârstă de 11 ani, adormită în dormitorul urșilor.

Articolul 3

Am trăit șocul vieții mele când am deschis ușa de la intrare. Nu-mi venea să cred! Toată bucătăria era un haos: bolurile de micul dejun erau goale, terciul era împrăștiat pe toată podeaua, iar frumoasele noastre scaune din lemn erau rupte.

La început nu înțelegeam ce se întâmplase, dar de îndată ce Domnul Urs a spus că i se pare că e cineva în casă, mi-am dat seama că fuseserăm jefuiți.

Am locuit în Pădurea Fermecată toată viața mea și nu mi s-a întâmplat niciodată așa ceva. Nu am avut niciodată nevoie să încui ușa când ieșeam. Îi cunoșteam și aveam încredere în toți vecinii. Nu înțeleg de ce Goldilocks a intrat prin efracție în casa noastră. De ce ar fi vrut să ne fure mâncarea și să ne strice lucrurile dragi nouă?

Știrea informală

Știrea loanei este prea informală, prea lungă și prea descriptivă! Mai întâi, găsește cuvintele și expresiile informale pe care le-a folosit loana. Apoi rescrie fiecare paragraf folosind un limbaj formal și simplu, specific unui articol de știre.

Târându-se desperați, o grămadă de oameni săraci, înfomețați și fără adăpost s-au dus în centrul aglomerat al Clujului ieri pentru o zi specială de răsfăț de lux, organizată de niște oameni de afaceri locali drăguți, care și-au sacrificat prețiosul timp pentru a ajuta. Ce eroi!

Minunata zi de răsfăț a fost organizată de o companie producătoare de îmbrăcăminte sustenabilă super tare numită „Haine cu Suflet”, care oferă cu generozitate o grămadă din hainele lor incredibile persoanelor fără adăpost, complet gratuit, tot timpul — evident că le pasă enorm.

Vorbire indirectă și directă

Vorbire indirectă

[de completat]: Smiley, cântăreț premiat, a anunțat că își amână turneul deoarece a contractat varicela.

[de completat]: Ion Popescu, directorul Școlii de Dans din Cluj, a declarat că tinerii ar trebui să fie precauți când încearcă să recreeze mișcările dansatorilor profesioniști sau să participe la provocări pe rețelele sociale.

[de completat]: Proprietarul porumbelului, Alexandru Toma, a spus că crede că Grivei a luat-o pe un drum greșit și a aterizat pe o navă cu care a traversat Atlanticul.

Vorbire directă

1. Un purtător de cuvânt al McDonald's a declarat: „Clienții noștri ne-au spus că vor interzicerea paielor de plastic. De aceea am decis să înlocuim paiile de plastic cu cele din hârtie în toate restaurantele noastre din România.”

[de completat]

2. Ion Popescu, căpitanul echipei naționale, a declarat: „Acesta a fost cel mai mare rezultat din istoria fotbalului românesc.”

[de completat]

3. Un purtător de cuvânt al Cinema City a declarat: „Din cauza unui număr mic de incidente petrecute în cinematografele noastre în weekend, am fost nevoiți să restricționăm accesul în anumite situații.”

[de completat]

Propoziții relative

1. Maria Ionescu, care este activistă de mediu, a făcut o apariție surpriză și a vorbit mulțimii la Festivalul Untold.
2. Irina Rimes, care și-a scris primele melodii în camera ei, le-a povestit fanilor despre începuturile carierei sale.
3. Ion Popescu, care a susținut o conferință de presă, a declarat că va continua să joace fotbal atât timp cât își va dori.

4. Gheorghe Hagi, care a participat la lansarea unei campanii de promovare a lecturii, a descris cărțile drept „o sursă extraordinară de inspirație și motivație, atât de necesară pentru copiii care nu reușesc să vadă dincolo de lumea lor imediată”.
5. Adina Popescu, al cărei cel mai recent roman a fost lansat săptămâna aceasta, a declarat că și-a pus „suflet și inimă” în această carte.
6. Un biolog român, care a participat la o expediție de cercetare, a declarat: „Am avut un noroc fantastic. Am ajuns peste tot unde mi-am dorit. Aceste lucruri te copleșesc.”

¹ **Trusa de instrumente pentru redactarea știrilor** este un document separat – *Trusa-de-instrumente.pdf*.